

Republika Srbija
VRHOVNI KASACIONI SUD
Rev2 1342/2023
23.05.2023. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud, u veću sastavljenom od sudija: Gordane Komnenić, predsednika veća, dr Ilije Zindovića i Marije Terzić, članova veća, u parnici tužilje AA iz ..., čiji je punomoćnik Vesna Milanović, advokat iz ..., protiv tuženog Preduzeća za proizvodnju, trgovinu i usluge "Čarobna knjiga" d.o.o. Beograd, čiji je punomoćnik Ivan Fanka, advokat iz ..., radi poništaja odluke o prestanku radnog odnosa i naknade štete, odlučujući o reviziji tužene izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda u Beogradu Gž1 1975/20 od 22.09.2021. godine, u sednici održanoj 23.05.2023. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE, kao neosnovana, revizija tuženog izjavljena protiv presude Apelacionog suda u Beogradu Gž1 1975/20 od 22.09.2021. godine, u preinačujućem delu i u delu odluke o troškovima postupka.

ODBACUJE SE, kao nedozvoljena, revizija tuženog izjavljena protiv potvrđujućeg dela presude Apelacionog suda u Beogradu Gž1 1975/20 od 22.09.2021. godine.

ODBIJA SE zahtev tužilje za naknadu troškova revizijskog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Prvog osnovnog suda u Beogradu P1 1614/18 od 05.03.2020. godine, koja je ispravljena rešenjem istog suda P1 1614/18 od 09.06.2020. godine, stavom prvim izreke, dozvoljeno je preinačenje tužbe kao u podnesku od 27.12.2019. godine. Stavom drugim izreke, odbijen je tužbeni zahtev tužilje kojim je tražila da se poništi kao nezakonito rešenje tuženog br. .. od 01.04.2014. godine, kojim joj je otkazan ugovor o radu od 30.09.2009. godine, kao neosnovan. Stavom trećim izreke, odbijen je tužbeni zahtev tužilje kojim je tražila da se obaveže tuženi da je vrati na rad, kao neosnovan. Stavom četvrtim izreke, odbijen je tužbeni zahtev tužilje kojim je tražila da se obaveže tuženi da joj na ime izgubljene neto zarade za period od 01.04.2014. godine do 30.09.2019. godine isplati ukupan iznos od 1.817.975,42 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom koja dospeva na način naveden u tom stavu izreke, kao neosnovan. Stavom petim izreke, odbijen je tužbeni zahtev tužilje kojim je tražila da sud obaveže tuženog da za nju uplati Republičkom fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih – Filijala Beograd, doprinose za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje, da Fondu za zdravstveno osiguranje – Filijala Beograd uplati doprinose za zdravstveno osiguranje i da Nacionalnoj službi za zapošljavanje – Filijala Beograd uplati doprinose za osiguranje za slučaj nezaposlenosti, po propisanim stopama u vreme isplate na iznose iz stava četvrtog izreke te presude za period od 01.04.2014. godine do 30.09.2019. godine, kao neosnovan. Stavom šestim izreke, tužilja je obavezana da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 552.600,00 dinara.

Apelacioni sud u Beogradu je, presudom Gž1 1975/20 od 22.09.2021. godine, stavom prvim izreke, preinačio presudu Prvog osnovnog suda u Beogradu P1 1614/18 od 05.03.2020. godine, ispravljenu rešenjem istog suda P1 1614/18 od 09.06.2020. godine, u stavovima drugom i trećem izreke, pa je poništio, kao nezakonito, rešenje tuženog br. .. od 01.04.2014. godine, kojim je tužilji otkazan ugovor o radu od 30.10.2009. godine i obavezao tuženog da tužilju vrati na rad. Stavom drugim izreke, preinačena je presuda Prvog osnovnog suda u Beogradu P1 1614/18 od 05.03.2020. godine, ispravljena rešenjem istog suda P1 1614/18 od 09.06.2020. godine, u delu stavova četvrtog i petog izreke, koji se odnose na isplatu zarade za mesec jul i avgust 2014.godine i uplatu doprinosa na te iznose, pa je tuženi obavezan da tužilji na ime naknade štete zbog izgubljene zarade isplati za jul 2014.godine iznos od 24.011,59 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom od 29.08.2014. godine do isplate i za avgust 2014.godine iznos od 24.033,45 dinara, sa zakonskom zateznom kamatom od 08.09.2014. godine do isplate i da na te iznose za tužilju uplati doprinose za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje Republičkom fondu PIO – Filijala Beograd, doprinose za zdravstveno osiguranje Fondu za zdravstveno osiguranje – Filijala Beograd i doprinose za osiguranje za slučaj nezaposlenosti Nacionalnoj službi za zapošljavanje – Filijala Beograd, po propisanim stopama u vreme isplate, dok je u preostalom delu stava četvrtog i petog izreke navedena presuda potvrđena a žalba tužilje u tom delu odbijena, kao neosnovana. Stavom trećim izreke, preinačeno je rešenje o troškovima parničnog postupka sadržano u stavu šestom izreke presude Prvog osnovnog suda u Beogradu P1 1614/18 od 05.03.2020. godine,

ispravljene rešenjem istog suda P1 1614/18 od 09.06.2020. godine, tako što je odbijen zahtev tuženog za naknadu troškova prvostepenog postupka u iznosu od 552.600,00 dinara, a tuženi obavezan da tužilji na ime naknade troškova prvostepenog postupka isplati iznos od 383.644,00 dinara. Stavom četvrtim izreke, tuženi je obavezan da tužilji naknadi troškove drugostepenog postupka u iznosu od 127.644,00 dinara. Stavom petim izreke, odbijen je zahtev tuženog za naknadu troškova drugostepenog postupka.

Protiv pravnosnažne presude donete u drugom stepenu, tuženi je izjavio blagovremenu reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

Tužilja je dostavila odgovor na reviziju tuženog. Troškove revizijskog postupka je tražila opredeljeno.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu presudu, primenom odredbe člana 408., u vezi člana 403. stav 2. tačka 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, br. 72/11 ... 18/20) i člana 92. Zakona o uređenju sudova („Službeni glasnik RS“ br 10/23) pa je utvrdio da revizija tuženog delimično neosnovana, a delimično nedozvoljena.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 374. stav 2. tačka 2. Zakona o parničnom postupku, na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti, a navodima revizije ne ukazuje se na neku drugu bitnu povredu propisanu odredbom člana 407. stav 1. tačke 2. i 3. istog Zakona.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilja je zasnovala radni odnos kod tuženog na radnom mestu ..., ugovorom o radu od 30.10.2009. godine. Sedište tuženog je u Beogradu, a počev od 2007.godine, osnovana je njegova redakcija u Petrovaradinu. Tužilja je poslove ... obavljala u svom stanu u Beogradu. Pobijanim rešenjem tuženog br. .. od 01.04.2014. godine, tužilji je otkazan ugovor o radu, tako što je radni odnos prestao 31.03.2014. godine, zbog nepoštovanja radne discipline, odnosno zbog toga što je njeno ponašanje takvo da ne može da nastavi rad kod poslodavca. Prema obrazloženju pobijanog rešenja, tužilja je učinila povredu radne discipline, tako što nije prisustvovala redovnim sastancima redakcije koji su održavani u Petrovaradinu 16.12.2013. godine, 19.12.2013., 23.12.2013., 26.12.2013. i 16.01.2014. godine, po pozivima koji su joj upućeni od strane poslodavca 09.12.2013. godine, 18.12.2013., 23.12.2013. i 10.01.2014. godine. Pre donošenja pobijanog rešenja, tužilji je tuženi dostavio upozorenje o postojanju razloga za otkaz br. .. od 10.03.2014. godine, sa identičnim razlozima kao u rešenju o otkazu, pa joj je ostavljen rok od 8 radnih dana za izjašnjenje. Tuženi je prethodno, 09.11.2013. godine, tužilji takođe dostavio upozorenje br. ../2013 od 08.11.2013. godine, o postojanju razloga za otkaz ugovora o radu, u prilogu kog joj je dostavljeno obrazloženje raskida ugovora o radu, u kom je, između ostalog, navedeno da je nakon tri ozbiljna upozorenja na propuste u radu od strane direktora, 26.11.2013. godine, doneto rešenje o otkazu, o čemu je zaposlena odmah obavestena u prisustvu svedoka, pa je zaposlenoj dat otkazni rok u trajanju od mesec dana, tako da joj radni odnos prestaje 01.12.2013. godine. Povodom tog upozorenja, tuženi nije doneo formalnu odluku o prestanku radnog odnosa tužilji, a ona je pisanim putem 29.11.2013. godine obavestena od strane poslodavca da joj radni odnos kod tuženog nije prestao. Zamenik direktora tuženog, BB je 09.12.2013. godine, tužilji dostavila mejl u kom je navedeno da se tužilja podseća da se sastanci redakcije održavaju svakog ponedeljka i četvrtka od 8,00 časova i da je njeno prisustvo na njima neophodno da bi tužilja mogla da se organizuje i da im prisustvuje od ponedeljka 16.12., pa nadalje, da se sastanci odvijaju u redakciji u Petrovaradinu i da će joj troškovi puta iz Beograda biti nadoknađeni. Tužilja nije došla na sastanak održan 06.12.2013. godine, a na istom je zadužena BB da tužilju pozove na sastanak 09.12. i 23.12.2013. godine. BB je tužilji uputila mejlove od 18.12. i 23.12.2013. godine, kojima ju je podsetila da se sastanak redakcije u Petrovaradinu održava svakog četvrtka i petka i da je njeno prisustvo neophodno. Tužilja nije pristupila na sastanke koji su održani 19.12.2013. godine, 23.12.2013. godine i 26.12.2013. godine. Putem mejla tužilja je 20.12.2013. godine obavestila direktora tuženog da, s obzirom da je svojevremeno pismeno obavestena da joj je prestao radni odnos 05.12.2013. godine, pozivanje putem mejla od 09. i 18.12.2013. godine smatra nerazumljivim, a takođe ga je obavestila da je protiv odluke o prestanku radnog odnosa pokrenula sudski postupak. Na sastanku redakcije održanom 06.01.2014. godine, odlučeno je da BB treba "fizički" da pošalje pozivnicu tužilji da dođe na sastanak redakcije 16.01.2014. godine. Potom je tužilji 10.01.2014. godine, putem pošte, preporučenom pošiljkom poslat poziv za Kolegijum zakazan za 16.01.2014. godine, međutim, taj poziv tužilja nije primila jer je pošiljka vraćena neuručena pošiljaocu uz naznaku dostavljača "nije tražio". Tužilja nije pristupila na sastanak održan 16.01.2014. godine. Kod tuženog je više od 10 godina postojala praksa da se održavaju sastanci redakcije u Petrovaradinu, ali tužilja nije imala obavezu da prisustvuje tim sastancima, pa je prvi put pozvana na sastanak koji je održan 16.12.2013. godine. U svom iskazu tužilja se izjasnila da je nakon donošenja rešenja o otkazu ugovora o radu od strane tuženog držala časove engleskog jezika privatno i na taj način ostvarivala prihode i izdržavala se, što nije činila jedino tokom raspusta, odnosno u julu i avgustu. Veštačenjem od strane sudskog veštaka ekonomsko- finansijske struke utvrđena je visina mesečne zarade tužilje u neto iznosu koji bi ostvarila kod tuženog u periodu od aprila 2014. godine, zaključno sa septembrom 2019. godine.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud je tužbeni zahtev tužilje odbio, primenom odredbe člana 179., 180. i 191. stav 1. i 2. Zakona o radu, nalazeći da su ispunjeni uslovi za primenu otkaznog razloga iz člana 179. stav 1. tačka 3. istog Zakona, jer tužilja, iako je saznala 29.11.2013. godine da joj radni odnos kod tuženog nije prestao, nakon toga se nije javljala poslodavcu radi dobijanja radnih zadataka, zaradu je uredno primala, a nije se odazivala na pozive da prisustvuje redovnim sastancima u Petrovaradinu, već je to izričito odbijala, zbog čega prvostepeni sud smatra da tužilja nije poštovala radnu disciplinu kod tuženog propisanu aktom poslodavca, pa joj je zakonitim rešenjem prestao radni odnos. Iz tog razloga, prvostepeni sud je odbio i tužbeni zahtev tužilje za vraćanje na rad i naknadu štete u vidu izgubljene zarade.

Drugostepeni sud je, nakon održane rasprave pred tim sudom, preinačio prvostepenu presudu tako što je poništio, kao nezakonito, rešenje tuženog kojim je tužilji otkazan ugovor o radu i tuženog obavezao da tužilju vrati na rad i da joj isplati, na ime naknade štete, neisplaćenu zaradu za jul i avgust 2014. godine i da na te iznose za tužilju uplati doprinose nadležnim fondovima, primenom odredbe člana 179. tačka 3., 184. stav 1. Zakona o radu i odredbe člana 85. stav 1. tačka 4. Pravilnika o radu tuženog br. 104.-10 od 29.07.2010. godine. Po mišljenju drugostepenog suda, u odnosu na radnje tužilje koje su predstavljale osnov za davanje otkaza ugovora o radu i to neprisustvovanje sastancima redakcije koji su održani 16.12., 19.12., 23.12. i 26.12.2013. godine, direktor tuženog je saznao istog dana kad su ti sastanci i održani, pošto je na sastancima bio prisutan, pa pošto je rešenje o otkazu doneo 01.04.2014. godine, sledi da je protekao subjektivni rok od tri meseca, propisan odredbom člana 184. stav 1. Zakona o radu, pa je nastupila zastarelost mogućnosti davanja otkaza. U odnosu na radnju označenu kao izvršenje povrede radne discipline - neprisustvovanje tužilje sastanku redakcije u Petrovaradinu 16.01.2014. godine, po oceni drugostepenog suda, to ne može predstavljati osnov za davanje otkaza ugovora o radu, saglasno odredbi člana 179. tačka 3. Zakona o radu, jer tužilja poziv za taj sastanak, koji joj je upućen poštom 10.01.2014. godine, nije primila. Pored vraćanja na rad, kao posledicu nezakonitosti rešenja o otkazu ugovora o radu, tuženi je dužan da tužilji naknadi štetu u visini izgubljene zarade i da za nju uplati doprinose nadležnim fondovima, na osnovu odredbe člana 191. stav 1. i 2. Zakona o radu, za mesece u kojima tužilja nije ostvarivala zaradu.

Po oceni Vrhovnog suda, drugostepeni sud je pravilno primenio materijalno pravo, preinačenjem prvostepene presude.

Odredbom člana 179. tačka 3. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05..54/09) važećeg u vreme kada je pobijana odluka doneta, propisano je da poslodavac može zaposlenom da otkáže ugovor o radu ako zaposleni ne poštuje radnu disciplinu propisanu aktom poslodavca, odnosno ako je njegovo ponašanje takvo da ne može da nastavi rad kod poslodavca.

Pravilnik o radu tuženog br. 104-10 od 29.07.2010. godine, u odredbi člana 85. stav 1. tačka 4., predviđa da poslodavac može zaposlenom da otkáže ugovor o radu ako zaposleni ne poštuje radnu disciplinu iz člana 82. stav 1. tačka 3. ovog Pravilnika, odnosno ako je njegovo ponašanje takvo da ne može da nastavi rad kod poslodavca i to ako neblagovremeno i nepravilno izvršava ili neizvršava naloge i odluke poslodavca.

Na osnovu odredbe člana 184. stav 1. Zakona o radu, otkaz ugovora o radu iz člana 179. tačke 1, 2, 3, 5. i 6. tog Zakona, poslodavac može dati otkaz zaposlenom u roku od tri meseca od dana saznanja za činjenice koje su osnov za davanje otkaza, odnosno u roku od šest meseci od dana nastupanja činjenica koje su osnov za davanje otkaza.

U konkretnom slučaju, pobijanim rešenjem tužilji je otkazan ugovor o radu zbog nepoštovanja radne discipline jer nije prisustvovala sastancima redakcije koji su održavani u Petrovaradinu tokom decembra 2013. godine i 16.01.2014. godine. Svim sastancima je prisustvovao direktor tuženog, a na sastanak zakazan za 16.01.2014. godine, tužilja nije uredno pozvana, jer se poziv vratio tuženom neuručen.

Pošto je od dana saznanja poslodavca za činjenice koje su osnov za davanje otkaza do dana kada je tuženi doneo rešenje o otkazu ugovora o radu tužilje, 01.04.2014. godine, prošlo više od tri meseca, imajući u vidu da je poslednji sastanak, na koji je tužilja uredno pozvana, održan 26.12.2013. godine, sledi da je drugostepeni sud pravilno zaključio da je protekao rok u kome je poslodavac imao mogućnost da tuženoj otkáže ugovor o radu, u smislu odredbe člana 184. stav 1. Zakona o radu. Posledica nezakonitog otkaza je obaveza tuženog da tužilju vrati na rad i da joj naknadi štetu na ime neisplaćene zarade za period kada ona nije ostvarivala zaradu, odnosno jul i avgust mesec 2014. godine, u smislu odredbe člana 191. stav 1. i 2. Zakona o radu, i da za tužilju uplati pripadajuće doprinose nadležnim fondovima, kako je pravilno odlučio drugostepeni sud.

Neosnovani su navodi revizije tuženog da izostanci tužilje sa sastanaka održanih u decembru 2013. godine i 16.01.2014. godine, predstavljaju produženo delo u smislu radno-pravnog disciplinskog prestupa u trajanju, te da rok zastarelosti od tri meseca za svaki izostanak tužilje počinje teći od poslednjeg njenog izostanka sa sastanka održanog 16.01.2014. godine, što bi značilo da, u konkretnom slučaju, nije protekao rok propisan odredbom člana 184. stav 1. Zakona o radu. Suprotno tim navodima revizije tužilje, pravilan je zaključak drugostepenog suda da svaki nedolazak na sastanak predstavlja posebnu radnju, kao osnov za nepoštovanje radne discipline i da

je protekom subjektivnog roka od tri meseca propisanog odredbom člana 184. stav 1. Zakona o radu, nastupila zastarelost mogućnosti davanja otkaza tužilji, imajući u vidu da ona nije uredno pozvana na sastanak održan 16.01.2014. godine, pa u odnosu na taj sastanak ne postoji povreda radne discipline od strane tužilje. Zbog toga se revizijom tužene neosnovano ukazuje na pogrešnu primenu materijalnog prava.

Pravilna je i odluka o troškovima parničnog postupka, jer je doneta pravilnom primenom odredbe člana 165. stav 2., u vezi člana 153. stav 2. i 154. Zakona o parničnom postupku.

Iz izloženih razloga, Vrhovni sud je odluku kao u stavu prvom izreke doneo primenom odredbe člana 414. stav 1. Zakona o parničnom postupku.

Vrhovni sud je ispitao dozvoljenost revizije tuženog izjavljene protiv potvrđujućeg dela drugostepene presude, primenom odredbe člana 410. stav 2. tačka 4. Zakona o parničnom postupku i utvrdio da tuženi nema pravni interes za podnošenje revizije protiv dela drugostepene presude kojim je odbijena žalba tužilje izjavljena protiv prvostepene presude kojom je njen tužbeni zahtev odbijen, pošto je u tom delu tuženi u parnici uspeo.

Iz tih razloga, Vrhovni sud je odluku kao u stavu drugom doneo primenom odredbe člana 413., u vezi člana 410. stav 2. tačka 4. Zakona o parničnom postupku.

Troškovi revizijskog postupka na ime angažovanja punomoćnika, advokata, za sastavljanje odgovora na reviziju, tužilji nisu bili potrebni u smislu odredbe člana 154. Zakona o parničnom postupku.

Vrhovni sud je odluku kao u stavu trećem izreke doneo primenom odredbe člana 165. stav 1. Zakona o parničnom postupku.

Predsednik veća – sudija

Gordana Komnenić, s.r.

Za tačnost otprevka

Upravitelj pisarnice

Marina Antonić